

Tänavu veebruaris möödus 35 aastat Eesti Kongressi valimistest. Esimene istungjärk toimus Estonia konsterdisaalis 11. ja 12. märtsil 1990. aastal. Istungjärgu esimene päev on ajalukku läinud ka sellega, et Leedu taastas oma iseseisvuse. Lisaks möödub 21. märtsil 36 aastat, kui Kadrinas loodi Eesti esimene kodanike komitee. Siinseks eestvedajaks oli Kadrina kiriku toonane pastor Illar Hallaste.

Poliitilise aktiivsuse kergitajaks oli fosforiidisõda ning seetõttu loodi esimesed kodanike komiteed just Virumaal. Kui esimene loodi Kadrinas, siis teine Haljalas. Veebruaris 1990 valiti Illar Hallaste ka Eesti Kongressi saadikuks. Ta kandideeris ka 1988. aastal Rakveres EKP vastu Ülemnõukogu asendusvalimistel. Hallaste vastaskandidaadiks oli toonane kompartei keskkomitee esimene sekretär Vaino Väljas. Hallaste lasi end Rakvere koduloomuuseumi ametiühingugrupil kandidaadiks esitada. Muuseumi direktorina töötas 1987. aastast varasem Kadrina Keskkooli õpetaja Olav Mäe. Võõras võim lõi kartma ning ei registreerinud Hallastet kandidaadiks väitega, et kandidaadi saab esitada ametiühingu komitee, mitte grupp.

Kadrinas tegeleti samal ajal Vabadussõja mälestussamba taastamisega. Gustav Johannes Beermanni poolt rajatud sammas oli 1941. aastal osaliselt hävitatud, kuid kuna mälestuskalju niivõrd tugevalt oli rajatud, ei olnud kommunistidel ka lõhkeainest kasu. Toonane Kadrina Muinsuskaitse seltsi esimees Olav Mäe on meenutanud, et 1988. aastal toimus tuluõhtu ausamba taastamise toetuseks. Viimasena pandi oksjonile pörsas, kes endale uue omaniku leidis. Mälestuskalju taasavamine toimus 23. juunil 1990.

Aastatel 1988 - 1993 oli Kadrina kirikuõpetajaks eelmainitud Illar Hallaste. Nii tema kui ka Mäe olid seotud ka Eesti Kristliku-Demokraatliku Liidu nimelise erakonna asutamisega. Erakondade liitumisel pärast Riigikogu valimisi 1992. aastal koondusid liikmed erakonna Isamaa alla.

Toonane Edasi (Postimehe) ajakirjanik, tänane Tallinna abilinnapea nõunik Kalle Muuli esimest kohtumist Illar Hallastega ei mäleta. Tema sõnul toimus toona nii palju üritusi, et arvatavasti mõnel neist sai omavahel vesteldud. Eesti Kongressi esimesest istungjärgust meenub Muulile, et see oli väga pidulik, uhke ja suurte ootustega üritus.

Eesti Vabariigi iseseisvus taastati 20. augustil 1991. aastal ning ka Illar Hallaste oli nende 69 saadiku hulgas, kes Ülemnõukogus Eesti riikliku iseseisvuse poolt hääletas. 1992. aasta Riigikogu valimised võitis valimisliit Isamaa, peaministriks sai nooruke Mart Laar ning fraktsiooni esimees oli Hallaste isiklikult. Kalle Muuli meenutas, et sel ajal tegutseti täiesti pöörases tempos ning ka seaduseelnõud loodi teisiti. Ta kirjeldas näitena seda, kuidas Hallaste ja Kaido Kama kirjutasid kunagises Kungla hotellis õhtuti seadusi, ja andsid hommikul need Riigikogule üle. Hallaste osas tuleks kindlasti mainida seda, et ta kustutati Tartu Ülikooli õigusteaduskonna tudengite nimekirjast, sest seaduste kõrvalt ei olnud tal aega kooli jaoks. Sisuliselt oli tegu mehega, kes oli kuus päeva nädalas seotud tööga Riigikogus ning pühapäeviti pidas jumalateenistusi Kadrinas ja Ilumäel.

Nagu Rein Sikk alustas oma kultuslikku artiklit sõnadega „Võtaks kivi ja...”, jätkan mõttelõnga „...lisaks Hallastele mälestustahvli Kadrina kiriku seinale, teiste legendaarsete Kadrina pastorite kõrvale.”